

ELEKTRON TIJORAT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH: RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING MEXANIZMLARI

Bozorov Ubaydullo Baxshulloyevich

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti
ORCID: 0009-0008-9063-9719

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat infratuzilmasini rivojlantirish mexanizmlari o'rganilgan bo'lib, bugungi kunda xar bir sohaga kirib borayotgan elektron tijorat va raqamli iqtisodiyotning asosiy jihatlari tahlil qilingan. Ma'lumki, raqamli iqtisodiyotning asosiy resursi boshqa turdagi resurslar kabi tugamaydigan, undan cheksiz ko'p foydalanish mumkin bo'lgan axborotdir. Internet global tarmoq bo'lib, unda resurslardan foydalanish sohasi cheklanmagan, shuningdek bulutli texnologiyalar tufayli ularni saqlash imkoniyati mavjud.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, electron tijorat, dasturiy ta'minot, ishlab chiqarish, menejment, infratuzilma.

РАЗВИТИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ: ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА И ЕЕ МЕХАНИЗМЫ

Бозоров Ubaydullo Бахшуллоевич

Ташкентский университет информационных
технологий имени Мухаммада ал-Хоразми

Аннотация. В этой статье изучаются механизмы развития цифровой экономики и инфраструктуры электронной коммерции, а также анализируются основные аспекты электронной коммерции и цифровой экономики, которые сегодня проникают во все сферы, и представляют собой информацию, которую можно много использовать. Интернет – это глобальная сеть, в которой не ограничена сфера использования ресурсов, а также возможность их хранения благодаря облачным технологиям.

Ключевые слова: цифровая экономика, электронная коммерция, программное обеспечение, производство, управление, инфраструктура.

DEVELOPMENT OF ELECTRONIC COMMERCE INFRASTRUCTURE: DIGITAL ECONOMY AND ITS MECHANISMS

Bozorov Ubaydullo Baxshulloyevich

Tashkent University of Information Technologies
named after Muhammad-al Khwarizmi

Abstract. In this article, the mechanisms of digital economy and e-commerce infrastructure development are studied, and the main aspects of e-commerce and digital economy, which are entering every field today, are analyzed. is information that can be used a lot. The Internet is a global network in which the scope of use of resources is not limited, as well as the possibility of storing them thanks to cloud technologies.

Key words: digital economy, electronic commerce, software, production, management, infrastructure.

Kirish.

Raqamli iqtisodiyotning asosini raqamli mahsulotlar ishlab chiqarish va raqamli texnologiyalar bilan bog'liq xizmatlar ko'rsatish sektori tashkil etadi. Iqtisodiyotning raqamli sektori elektronika sanoati tomonidan yaratilgan innovatsion texnologiyalarga asoslangan. U vakillik qiladi ikki element. Birinchidan, bu elektronika sanoati, mikrochiplar, kompyuterlar va telekommunikatsiya qurilmalari va maishiy elektronika ishlab chiqarish. Ikkinchidan, bular raqamli texnologiyalar sohasida xizmatlar ko'rsatadigan va ishlab chiqarish, saqlash va ma'lumotlarni boshqarishning raqamli vositalaridan foydalanadigan kompaniyalardir

Adabiyotlar sharhi.

Tadqiqotlarga ko'ra elektron tijorat va raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida internetning o'rni juda muhim. Akhmetova, Baimukhanbetova, Belgozhakyzy, Alikbaeva, Tulebaeva Nazymning (2020) "The development of e-commerce infrastructure in modern conditions" nomli maqolasida elektron tijorat infratuzilmasi elektron tijorat rivojiga ta'sir etishi alohida ta'kidlangan va jahon iqtisodiyotida elektron tijoratning ahamiyati va foydalanishi tobora ortib borayotganligiga alohida to'xtalgan. Mualliflar maqolada infratuzilmani yana bir bor muhim omil sifatida ta'kidlab, elektron tijoratni rivojlantirishni dastlab infratuzilmani qurishdan boshlash kerak deb ta'kidlaydi.

Mahkamov va Ismoilovalarning (2023) "Elektron tijorat infratuzilmasi va uning geoiqtisodiy ahamiyati" nomli maqolasida xorijiy tajribalarni o'rgangan holda yaqin mamlakatlar bo'lgan Qozog'iston va Qirg'izistondagi elektron tijoratning rivojlanishi, aholining internet bilan ta'minlanganligi hamda kompyuter savodxonligi ham o'rganilgan. Maqolada mamlakatlarda yildan yilga kengayib borayotgan elektron tijoratning asosiy omillaridan biri bo'lgan chakana savdoning ulushi ham tahlil qilingan. Ma'lumki, chakana savdoning rivojlanishi bevosita elektron tijoratning rivojlanishiga o'z ta'sirini ko'rsatadi. Shuningdek, geoiqtisodiy rivojlanayotgan davlatlarda elektron tijoratning rivojlanishi kuzatiladi. Elektron tijorat infratuzilmasini shakllantirish va rivojlantirish shaharlarni barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning muhim shartidir. Maqolada shahar tuzilmalarining bozor infratuzilmasini takomillashtirish yo'nalishlari va ushbu jarayonning hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga ta'siri ko'rib chiqiladi; strategik shahar boshqaruvida bozor muhitini rivojlantirishni hisobga olish zaruriyati talab etiladi.

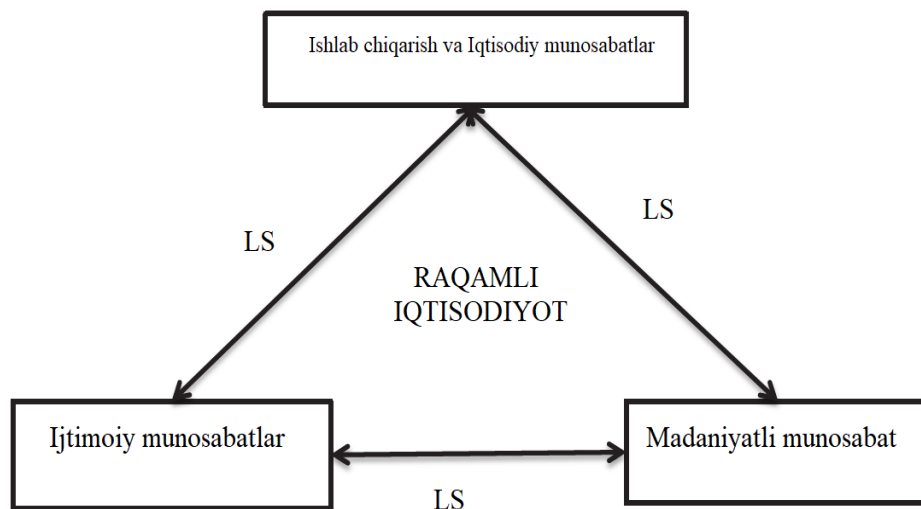
Shuningdek, ushbu mualliflarning "Biznesni rivojlantirishda elektron tijoraning o'rni" (2022) mavzudagi SKOPUS bazasidan joy olgan maqolasida kichik korxonalarining moslashuvchan ekanligi shu sababli ularning elektron tijorat bilan shug'ullanishi ham qiyinchiliklarsiz bo'ladi deb hisoblanadi. Maqolada mualliflar kichik korxonalar va yirik korxonalarining elektron tijoratdan foydalanish darajasi va ularning moslashuvchanlik darajasi solishtirgan. Korxonalarining joylashgan o'rni va kadrlar masalasi ham elektron tijoratning rivojlanishiga o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. Mualliflar ushbu tadqiqotda yangi vujudga kelayotgan kasblarning IT biznesni rivojlantirishdagi o'rnini ham tahlil qilgan. Chunki bugungi kunda e-tijorat, e-marketing kabi tushunchalar, B2S, B2B modellarning iqtisodiyotda muhim o'rin egallayotganligi talqin qilingan.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ilmiy tadqiqotimiz davomida biz ushbu maqolada statistik ma'lumotlar tahlili, analitik tahli va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanganholda yurtimizda chorvachilik tarmog'i va uning samaradorligini oshirishda xorijiy mamlakatlar tajribalaridan samarali foydalanish borasida o'z izlanishlarimizni olib bordik. Bunda biz elektron tijorat rivojlangan va rivojlanib borayotgan xorijiy va MDX davlatlarining tajribasi bilan tanishib taxlillar olib bordik.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

“Mexanizm” tushunchasi ko'pincha turli iboralarda uchraydi: “iqtisodiy mexanizm”, “iqtisodiy mexanizm”, “tashkiliy-xo'jalik mexanizmi”, “boshqaruv mexanizmi”. Bu ta'riflar butun xalq xo'jaligi yoki alohida hududlar, tarmoqlar yoki korxonalar miqyosiga nisbatan qo'llaniladi.

1-rasm. Raqamli iqtisodiyotning ishlash mexanizmi (Eslatma: LS - logistika sxema)

Abalkinning (2020) so'zlariga ko'ra, mexanizm o'ziga xos shakl va usullar, iqtisodiy rag'batlar va huquqiy me'yorlar bilan ijtimoiy ishlab chiqarishni tashkil etish usulidir. V.A.Vlasenkoning ta'kidlashicha, mexanizm - bu tizim resurslaridan samarali foydalanish funksiyalari, usullari, printsiplari va vositalari, asosiy vazifalari va maqsadlari, shakllari, tuzilmalari, texnologiyalari to'plami, bu funktsional imkoniyatlarni muvofiqlashtirishga yo'naltirilishi mumkin bo'lgan omillar to'plamidir. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimning yaxlitligini saqlash, kirish va chiqish parametrlarining barqaror holatini ta'minlash, quyi tizimlar ichidagi jarayonlarning maqbul oqimi va atrof-muhit talablariga o'z vaqtida javob berish uchun muhimdir.

Ilmiy manbalar (Ismoilova, 2023) tahlili asosida shunday xulosaga kelish mumkinki (Maxkamov, Ismoilova va boshq., 2023), iqtisodiyotning, jumladan, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi avvalgi holatga nisbatan mukammalroq, sifat jihatidan o'zgarish, bir holatdan ikkinchi holatga o'tish jarayonidir. Rivojlanishning asosiy xususiyatlari - qaytarilmaslik, yo'nalish, muntazamlik, shuningdek tartiblilik va o'z-o'zini tashkil etishning ichki mexanizmlarining faol rolidir.

Raqamli iqtisodiyotni (Ismoilova, 2023) rivojlantirish mexanizmini talqin qilish bo'yicha ilmiy tadqiqotlarni sarhisob qilar ekanmiz, uning tarkibiy elementlarini ajratib ko'rsatish mumkin: texnik-iqtisodiy, tashkiliy-iqtisodiy, tartibga solish va ijtimoiy.

Texnik-iqtisodiy komponentlar muayyan ishlab chiqarishning rivojlanish darajasini, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish xususiyatlarini, ishlab chiqarish sharoitlarini aks ettiradi. Tashkiliy-iqtisodiy sohaga raqamli iqtisodiyotning asosiy shartlarini belgilovchi tegishli boshqaruv tuzilmalari, qarorlar qabul qilish jarayonlari, boshqaruv usullari, texnikasi va qoidalari kiradi.

Normativ-huquqiy komponentlar jamiyatni raqamlashtirishni huquqiy tartibga solish masalalariga (soliq, bojxona, mehnat, atrof-muhit qonunchiligi va boshqalar) ta'sir qiladi. Ijtimoiy komponentlar - ijtimoiy-psixologik tamoyillar, ko'rsatkichlar va ta'sir usullari jamiyat hayoti sifati haqida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. Ijtimoiy sohada raqamli texnologiyalar aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga yangi sifat bag'ishlab, ijtimoiy xizmatlarning manzilli ko'rsatilishini ta'minlashi mumkin.

Elektron tijoratni nafaqat savdoning oddiy turi sifatida tushuntirish mumkin, uning tushunchasi kengroq va u innovatsion axborot texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan. Shuningdek, u bir nechta biznes jarayonlaridan iborat bo'lgan marketingdagi eng yirik tizimlardan biridir (Ismoilova, Makhkamov, Makhmudov, 2022).

Elektron tijoratda qo'llaniladigan texnologiyalar xilma-xil bo'lib, ular ko'proq axborotni qo'llab-quvvatlovchi texnologiyalarga asoslangan, masalan:

- elektron pochta, Internet, intranet (kompaniya ichidagi ma'lumotlar almashinuvi);
- Elektron ma'lumotlar almashinuvi - elektron ma'lumotlar almashinuvi;
- Extranet (tashqi dunyo bilan ma'lumot almashish).

• Bundan tashqari, elektron tijorat tizimlari qo'llaniladigan soha juda o'ziga xosdir va ularning har biri o'ziga xos dastur yondashuviga ega. Ularning har biri o'ziga xos biznes operatsiyalari (biznes operatsiyalari) va operatsiyalari bo'lganligi bilan xilma-xildir. Bularga operatsiyalar kiradi:

• bozordagi potentsial xaridorlar va etkazib beruvchilar uchrashuvini tashkil etish va keyinchalik aloqa qilish;

• maxsus ma'lumotlar bazalarini yoki zarur ma'lumotlarning elektron almashinuvini ta'minlash;

• mijozlarni nafaqat sotishdan oldingi jarayonda, balki elektron do'konda yuqori sifatli sotishdan keyingi xizmat ko'rsatishni ta'minlash;

• tovarlar yoki xizmatlarni sotish aktini amalga oshirish;

• Xaridlar uchun qulay elektron to'lovni ta'minlash;

• sifatli tarqatish va xaridorga yetkazib berishni ta'minlash;

• mustaqil faoliyat yuritayotgan firmalar uchun mavjud bo'lmagan mahsulotlar va xizmatlarni taqdim etish imkoniyatini olish uchun turli xil resurslarni birlashtirgan mustaqil kompaniyalar guruhi bo'lgan virtual korxonani yaratish;

• ishlab chiqaruvchi va uning savdo sheriklari tomonidan birgalikda amalga oshiriladigan mustaqil biznes jarayonlarini amalga oshirish.

• Elektron tijorat amalga oshirilishi mumkin bo'lgan faoliyat sohalari ham xilma-xildir.

• Elektron tijorat uning to'liq samarali ishlashi uchun bir nechta tadbirlarni talab qiladi, jumladan:

• raqamli marketing;

• elektron do'konlar va sug'urta yaratish uchun kapital qo'yilmalar;

• tijorat operatsiyalari (buyurtmani qabul qilish, tovarlarni etkazib berish va buning uchun to'lov);

• innovatsion mahsulotlar yoki xizmatlarni yaratish uchun bir nechta kompaniyalarning hamkorligi;

• ushbu innovatsion mahsulotlarni samarali taqsimlash;

• biznesni boshqarish (soliq, bojxona operatsiyalari, litsenziyalar yoki ruxsatnomalar va boshqalar);

• tovarlarni yetkazib berish, tashish, tashish va etkazib berish usullarini ta'minlash;

• buxgalteriya hisobi;

• kompaniyalar, iste'molchilar, shuningdek, elektron biznesning barcha ishtirokchilari o'rtasidagi ziddiyatli vaziyatlarni hal qilish va oldini olish va munozarali masalalarni optimal hal qilish.

Yuqoridagi faoliyat sohalari biznes yuritishning turli darajalarida amalga oshiriladi, shuning uchun elektron tijorat turli darajadagi faoliyat ko'rsatadi:

• milliy va xalqaro miqyosda. Ushbu darajada biznesni tashkil etish sohasidagi operatsiyalar texnik va texnologik komponentlar bo'yicha emas, balki qonunchilik asosida amalga oshiriladi (chunki elektron tijorat global xarakterga ega).

Xalqaro daraja ko'p jihatdan (ichki bilan solishtirganda) turli xil soliq tizimlarining mavjudligi va ulardan foydalanish, bojxona to'lovlari, har bir mamlakatda qo'llaniladigan bank operatsiyalarining xilma-xilligi tufayli elektron tijorat tizimini kompleks joriy qilishni o'z ichiga oladi. ba'zi davlatlar o'rtasidagi individual kelishuvlar xalqaro tashkilot yoki hamjamiyatning aralashuvini talab qiladi.

Milliy miqyosda elektron tijorat tizimi asosan kompaniyaning tarmoqdagi vakili, reklama, shuningdek, sotishdan oldingi va sotishdan keyingi yordam bilan ishlaydi.

- Tarmoqdagi to'liq tijorat operatsiyasini bajarish uchun mahalliy Internet qo'llab-quvvatlashi talab qilinadi, bu tovarlarga onlayn buyurtma berish, tashish jarayonini onlayn yoki oflayn rejimda kuzatish, elektron usullardan foydalangan holda hisob-kitob va to'lov usullarini o'z ichiga oladi. Yuqoridagi operatsiyalar uchun bojxona va soliq majburiyatlarini bajarish uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va vakolatli markazlar bilan o'zaro hamkorlik talab etiladi.

Elektron tijorat tizimini tashkil etuvchi elementlar an'anaviy savdo tizimi va an'anaviy do'kon tartib-qoidalaridan sezilarli darajada farq qiladi. Ularning har birida turli xil tarkibdan iborat elementlarning o'ziga xos tarkibi mavjud.

Elektron tijorat tizimining an'anaviy savdo turidan o'ziga xos xususiyatini uning ushbu savdo amalga oshiriladigan asosiy biznes muhiti deb atash mumkin. Elektron tijoratdan foydalanish tamoyili an'anaviy komponent muhitida ilgari ishlatilmagan sotish jarayonlari va resurslarini boshqarishning bilvosita usullarini ishlab chiqish zarurligini talab qiladi. Va shuni ta'kidlash kerakki, bu resurslar hech qanday xarajatlarni talab qilmasligi mumkin.

Elektron tijoratdan foydalangan holda onlayn savdoni rivojlantirishga yordam beradigan ikkita asosiy omil mavjud:

- Internet juda keng assortimentga ega, arzon, tez va omma uchun qulay;
- Internet elektron ma'lumotlardan analog va raqamli elektron ma'lumotlar ko'rinishida oson va qisqacha yuborilishi va olinishi uchun xabarlar ma'lumotlarni etkazib berish vositasi sifatida foydalanadi. An'anaviy savdo, asosan, tovarlar va yoki xizmatlarni sotadigan kompaniyalarning pul ko'rinishidagi daromad olish uchun harakatlaridir, bu esa o'z navbatida daromadlar farqidan bozor narxlari va operatsion xarajatlarni olib tashlagan holda sof daromad keltiradi.

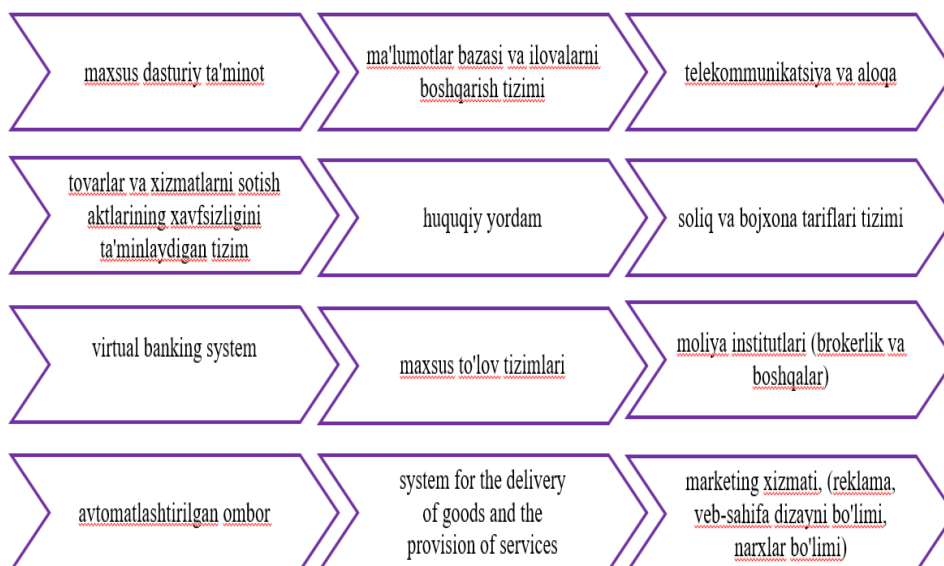
Elektron tijorat rivojlanishiga ta'sir qiluvchi tashqi omillarning quyidagi ro'yxatini tuzdilar:

- standartlashtirilgan protseduralar va takomillashtirilgan test rejimlari;
- elektron tijorat va bozor ma'lumotlari sohasidagi raqobatchilarni o'rganish;
- Davlat yordami;
- Tranzaksiya va to'lov xarajatlarini optimal boshqarish;
- iste'molchi ishonchini ta'minlash uchun ta'minot zanjiri jarayonining mavjudligi va kuzatilishi;
- etkazib beruvchilar ma'lumotlar bazasining mavjudligi.

2-rasmda Yuqoridagi bayonotlarga asoslanib, biz elektron tijorat tizimini rivojlantirishga hissa qo'shadigan infratuzilmaning asosiy tarkibiy qismlarini sanab o'tishimiz mumkin.

2-rasmda ko'rsatilgan komponentlar o'ziga xos xususiyatga ega va har bir elementni yaratish uchun alohida yondashuv va imkoniyatlar kerak.

Ushbu elementning afzalliklari shundaki, xaridor veb-server, gipermatnli havolalar va ko'plab multimediya imkoniyatlari orqali, uning joylashgan joyidan qat'i nazar, o'zini qiziqtirgan mahsulot yoki xizmat haqida to'liq ishonchli ma'lumot oladi. Agar mahsulot talab qilinadigan iste'mol xususiyatlari bo'yicha birlashsa, xaridor u erda qaror qabul qilishi va joylashgan joyidan qat'i nazar, buyurtma berishi mumkin.

2-rasm. Elektron tijorat infratuzilmasi elementlari

Elektron do'konni amalga oshirish uchun turli xil alternativalar mavjud. Ba'zi elektron do'konlar faqat Internet tranzaksiyalari va yetkazib berishlar yordamida buyurtmalarni qabul qilishi mumkin, masalan: tovarlarni tanlash, to'g'ridan-to'g'ri buyurtma berish, ba'zilarida esa darhol to'lash mumkin. Biroq, bu holda tovarlarni to'g'ridan-to'g'ri etkazib berish an'anaviy usul bilan amalga oshiriladi (tovarlar avtomobillar, kompyuterlar, maishiy texnika va boshqalar). Boshqa hollarda, Tarmoqdan foydalanish Internetdan foydalanish orqali etkazib berish imkoniyatini ta'minlaydi.

Yongqing Y., Yeming G., Lesli P., Tomas Ch. Fikriga ko'ra elektron tijorat platformasining kengaytirilgan ko'p kanalli rejimidan foydalangan holda elektron tijoratdagi ilg'or texnologik imkoniyatlarning ta'sirini ko'rsatdik, bu esa iste'molchilarga elektron tijoratni rivojlantirishning har bir bosqichida xaridlarni muammosiz va samarali amalga oshirish imkonini beradi, shu bilan sotuvchining vaqti va xarajatlarini tejaydi. Bundan tashqari, yanada oqilona xarid, yaxshi narx va yuqori texnologiyali xarid qilish tajribasi ham iste'molchilarga katta kafolat beradi va ular elektron resursga ishonishlari mumkin.

Xulosa va takliflar.

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlarga asoslanib elektron tijorat infratuzilmasini rivojlantirish raqamli iqtisodiyotda infrastrukturasi va mexanizimi oraqali amalga oshirish usuli eng dolzarb va kerakli deb, deb hisoblaymiz, ayniqsa, u bevosita ta'sir qilish imkonini beradi va katta maydonda potentsial mijozlar bilan vositachilarsiz kanal yaratadi. Elektron tijorat infratuzilmasini rivojlantirish zarurati sotish usuli va iste'molchilar ehtiyojlarini maksimal darajada qondirish uchun mutlaqo yangi formatni talab qiladi. Shunday qilib, bunday natijaga erishish uchun elektron tijorat infratuzilmasini yaratuvchi bir qator omillarni aniqlash kerak:

- Tovar va xizmatlarni sotish sohasidagi barcha kompaniyalarni shaxsiy veb-server yaratish va barcha iste'molchilar uchun qulaylik yaratishga jalb qilish;
- Dasturiy ta'minot va tovarlarni sotadigan yoki xizmatlar ko'rsatadigan iste'molchi sotib olgan mahsulot yoki xizmatni tanlashi, tanishishi va oldindan ko'rishi mumkin bo'lgan, u chegirmalar, maxsus takliflar yoki kuponlar sotib olishi mumkin bo'lgan va barcha to'lov kanallari mavjud bo'lgan dasturiy ta'minot tizimlarini ishlab chiqish, shuningdek baholanadi. sotilgandan keyin. 'rsatadigan barcha kompaniya vakillari bo'ladigan maxsus dasturiy ta'minotni yaratish.

Iste'molchining ham, sotuvchi yoki xizmat ko'rsatuvchi tomonning ham huquqlarini huquqiy himoya qilish. Ayni paytda, avvalroq aytganimizdek, elektron tijorat sohasidagi qonunchilik bndlarni to'ldirish va takomillashtirishni talab qilmoqda. Buning uchun alohida sohalarning qonun loyihalari taklif etiladi, chunki butun bozor bitta Qonunga murojaat qila olmaydi. Chunki har bir sohaning o'ziga xos xususiyatlari bor va iste'molchilar huquqlarini tartibga solish vositalari ham o'ziga xosdir.

Adabiyotlar / Лумепамыпа/ Reference:

Akhmetova Z, Baimukhanbetova E, Belgozhakzy M, Alikbaeva A, Tulebaeva N. (2020) "The development of e-commerce infrastructure in modern conditions". *E3S Web of Conferences* 159, 04028 <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015904028> BTSES-2020Baxtiyor

Baxtiyor Maxkamov, Gulnora Ismoilova, & Bobur Raximov. (2023). ELEKTRON TIJORAT INFRATUZILMASI VA UNING GEOIQTISODIY AHAMIYATI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(10), 974–983. Retrieved from <https://humoscience.com/index.php/itse/article/view/1278>

Ismoilova Gulnora Fayzullaevna (2023) ELEKTRON PULLAR VA ULARNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: NAZARIYA VA YONDOSHUV // SAI. №Special Issue 13.

Ismoilova, G. (2023). ELEKTRON PULLAR VA ULARNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI O'RNI. *Iqtisodiy Taraqqiyot Va Tahlil*, 1(8), 27–32. <https://doi.org/10.60078/2992-877X-2023-vol1-iss8-pp27-32>

Ismoilova, G., Makhkamov, B., & Makhmudov, D. (2022). Business in the development of e-commerce. In *2022 International Conference on Information Science and Communication Technology September (ICISCT)* (pp. 1-7). IEEE Standard.

Maxkamov, Gulnora Ismoilova, & Bobur Raximov. (2023). ELEKTRON TIJORAT INFRATUZILMASI VA UNING GEOIQTISODIY AHAMIYATI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(10), 974–983. Retrieved from <https://humoscience.com/index.php/itse/article/view/1278>